

matiku: gibanje srednjovjekovlja, strukture i promjene, uspon i zastoj stvaralaštva, političke ideje i pokušaj otpora. U poglavlju "Prema srednjovjekovlju" autor obrađuje teme: srednjovjekovno vrijeme i baština srednjovjekovlja.

Napominjemo da je unutar tematike akademik Raukar obradio bogatstvo tema kojima je dotaknuo sva bitna pitanja, sažeo ih i prikupio na jednom mjestu, a tiču se hrvatskoga srednjovjekovlja. Uistinu je to nov način iščitavanja toga dijela hrvatske povijesti, osvježene i poniranje u srednjovjekovnu stvarnost. Ako je istina da povijesna sinteza o jednom isječku hrvatske povijesti odražava razvoj povijesne znanosti, njezino sazrijevanje i potpuno širenje istraživačkih obzorja, kako to veli akademik Raukar, onda je zacijelo istina da je njegova knjiga sve to zajedno, no povrh toga i izričaj dubokog osobnog promišljanja, unutarnjeg suživljavanja, sažimanja i sinteze našeg srednjovjekovlja. Ono nam se, naime, odjednom prikazuje u novom svjetlu i svježini novih boja, pa nam postaje privlačno, drago, ljupko, ugodno i uistinu naše. I čini nam se, da je ta nit uistinu nit vodilja, koja je ujedno postala i temeljna značajka Raukarove knjige.

Knjiga se, naglasimo još jednom, temelji na izvorima, objavljenima i neobjavljenima, i to joj daje znanstvenu utemeljenost, opravdanost, akribiju i ozbiljnost.

Josip Barbarić

Rumjana Božilova, Povijest Hrvatske, Sofija 1998, str. 1–383.

Jedna od potvrda hrvatsko-bugarskog prijateljstva jest nedavno objavljena knjiga Rumjane Božilove "Povijest Hrvatske", na bugarskom jeziku i za bugarsku javnost. Knjizi prethodi predgovor Ivana Božilova, u kojemu on iznosi kratku povijest osamostaljenja Republike Hrvatske, spominje Domovinski rat i ratne posljedice na hrvatskom tlu, naglašava hrvatsko-bugarsku povijesnu povezanost (Strossmayer, braća Miladinov, Rački, S. Radić) i ističe zajedničke nam interese na području kulture i znanosti. Knjiga je podijeljena na sedam poglavlja: Hrvatska u ranom srednjem vijeku (naseljavanje, hrvatska državnost, hrvatsko kraljevstvo); Pod krunom mađarskih kraljeva (Arpadovići, različite dinastije, Turci); Austrijsko carstvo (nacionalna ideja, potraga za državnošću, autonomija); Austro-Ugarska (razvitak Hrvatske, otpor mađarizaciji); Monarhistička Jugoslavija (Hrvati u novoj državi, Vidovdanski ustav, diktatura); Nezavisna Država Hrvatska (međunarodni položaj Hrvatske, kriza NDH); Posljednja Jugoslavija (kraj iluzija, slobodna Hrvatska). Iz ovoga pregleda obuhvaćene tematike i obrađenih tema uočljivo je, da Rumjana Božilova prikazuje bugarskoj javnosti povijest Hrvatske u njezinim bitnim odrednicama i njezinoj prepoznatljivosti. Valja naglasiti još jednu značajku knjige. Hrvatska se po svom zemljopisnom položaju nalazi na raskrižju dvaju svjetova, onoga na istoku i

onoga na zapadu, a to znači i na raskrižju dviju civilizacija i dviju kultura. U svjetlu te ideje valja sagledati i "Povijest Hrvatske" Rumjane Božilove, predstavljene bugarskoj javnosti. Knjiga je utemeljena na literaturi, u kojoj su zastupljeni svi važniji pisci sinteze povijesti Hrvatske u nas, kao i znanstveni djelatnici i pisci povijesnih studija o važnijim pitanjima iz hrvatske povijesti. Zastupljeni su uglavnom svi hrvatski povjesničari našega doba, među njima i nekoliko bugarskih, koji su pisali rasprave o pitanjima iz hrvatske povijesti.

Autorica gore spomenute knjige "Povijest Hrvatske" inače je poznata promicateljica hrvatsko-bugarskih kulturnih i znanstvenih veza. Napisala je već nekoliko knjiga i zapažen broj studija iz hrvatske povijesti. Ovdje ističemo njezin prijevod s hrvatskoga na bugarski jezik Radićeve knjige "Obnovljena Bugarska" s uvodnom studijom i bilješkama (izdanje Instituta za balkanistiku Bugarske akademije nauka iz 1993. godine). Božilova je također 1988. godine u Sofiji objavila knjigu "Nacionalno-oslobodilački pokret u Hrvatskoj s bugarskog stajališta (1878–1914)". Za vrijeme našeg Domovinskog rata ona je također objavila nekoliko članaka o Hrvatskoj, Hrvatima i njihovoj opravdanoj borbi za slobodu i nezavisnost i na taj način bugarskoj javnosti razlagala put osamostaljenja Hrvatske.

Josip Barbarić

Stefka Petkova, Uvod u arhivoznaniето. Sveučilišna naklada "Sv. Ćirili i Metod", Veliko Trnovo, 1994, drugo prerađeno i dopunjeno izdanje, 233 str.

Docent povijesnih znanosti Stefka Petkova, autor je *Uvoda u arhivsku znanost*. Kao što i sam naslov knjige govori, riječ je o priručniku u kojem su objašnjeni temeljni pojmovi arhivske teorije i prakse.

Knjigu čine predgovor i sedamnaest, više ili manje razrađenih poglavlja. Teme obrađene u poglavljima su: pojam i temeljni pojmovi arhivistike, povijest arhivske znanosti u Bugarskoj, Bizantu i Otomanskom carstvu, arhivsko zakonodavstvo, izgradnja nacionalnog arhivskog sustava, teorija arhivskog fonda, vrednovanje, znanstveno-tehnička obrada gradiva, zaštita arhivskog gradiva, informatički sustavi arhiva, znanstvena i kulturna djelatnost arhiva te objavljivanje arhivskih dokumenata.

Uvod u arhivsku znanost je podesan priručnik za upoznavanje s osnovnim pojmovima arhivske znanosti i osnovnim arhivskim djelatnostima, razumljiv i arhivskim i djelatnicima drugih struka, što je vidljivo i iz činjenice da je djelo doživjelo drugo izdanje. Čitaocima iz Hrvatske posebno može biti zanimljiva povijest i stanje arhivske znanosti u Bugarskoj.

Živana Heđbeli